

anterior, és a partir del gir que, després de 6 filades regulars i 7 d'irregulars, l'aparell ja es regularitza com el tercer de l'absis.

El campanar o la base ja existia abans que l'església, amb la qual hi té una relació molt forçada. Aquesta base tampoc té relació amb les estructures inferiors romanes. La interpretació no és gens fàcil, perquè no hi ha prou elements per poder fer-se una idea de com podia ser l'edifici, al qual corresponen aquestes estructures.

Sembla molt probable que les zones amb aparell irregular siguin restes transformades d'un edifici anterior, lligat a la part baixa del campanar, però que no s'acaba d'interpretar com funcionarien. També hem de tenir en compte que la fonamentació descoberta dins l'absis, en les intervencions arqueològiques, tampoc no tenen correspondència amb res del que hi ha a sobre.

Hom data la part de llevant de la nau com una obra del segle XI, però potser seria més correcte precisar que és una part dels murs de la nau, perquè aquests mostren marques de diferents reformes i reconstruccions. La part de la nau de ponent és més uniforme i es considera que és un allargament del segle XII, tot i que la finestra de sobre la porta és una incongruència estilística i temporal.

El campanar té diverses etapes: sobre unes bases romanes s'hi aixeca un podi de planta quadrada d'una alçada de 2 metres, a partir del qual s'alça una torre amb una finestreta a cada cara que se situen en un plafó enfondit. Aquesta torre és coronada per una cornisa de biaix dret. Hom va alçar una nova planta amb quatre finestres força més grans que augmentava les dimensions de la planta, aprofitant la lleugera volada de la cornisa i també de fer els murs més prims. La coberta és una volta piramidal.

La part baixa del sòcol de l'absis es podria datar del segle X o principi de l'XI, el seu acabat i la continuació amb les lesenes es podria haver fet durant el segle XI i, o no es va acabar o va sofrir una ensulsiada. La part superior del mur, que es va continuar o refer a final d'aquest segle o principi del XII, devia coincidir amb l'alçament i l'allargament de la nau. El campanar podria tenir una cronologia semblant, però la planta de dalt de tot s'hauria de situar ja en els segles XVII-XVIII.

Josep M. Masagué Torné Aqte.

BIBLIOGRAFIA

BOSCH Y CARDELLACH, Antonio, 1992: Anales de la Villa de Sabadell desde el año 987 hasta el de 1770. Publicacions de la Fundació B i C, v. XII. 1 i 2. Sabadell: Fundació Bosch i Cardellach.

MAURI, Alfred, 1996: L'església de Sant Pau de Riu-sec (Sabadell, Vallès Occidental), Quaderns de patrimoni, vol. I. Sabadell: Ajuntament de Sabadell.

VALL, Ramon, MASVIDAL, Agustí. 1983: El romànic del Vallès. Sabadell: ed. AUSA, p. 250.

Núm. 200

26 de gener de 2020

EL VALLÈS OCIDENTAL

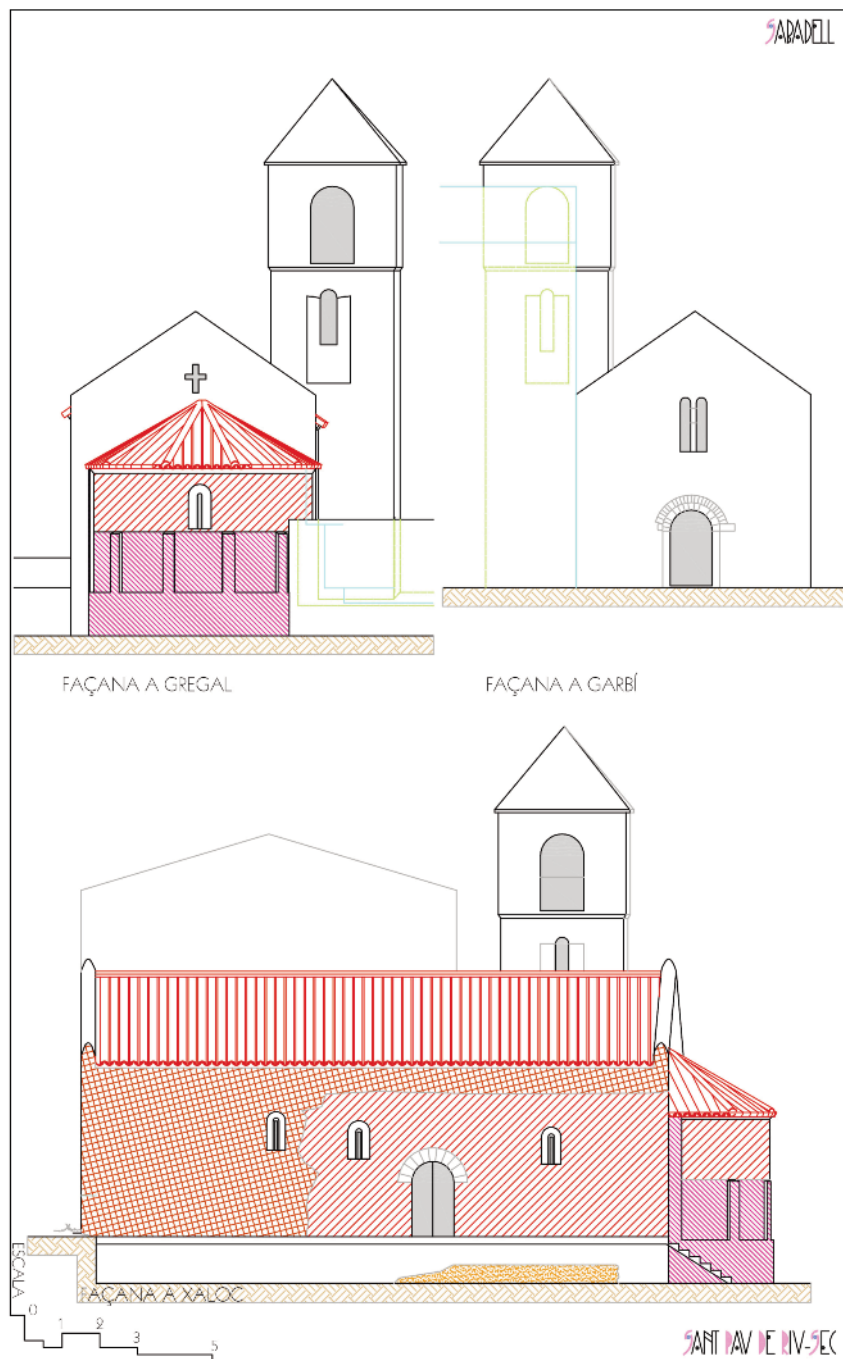
SANT PAU DE RIU-SEC

Les primeres notícies documentals del lloc de Riu-sec són de finals del segle X on el monestir de Sant Cugat del Vallès hi tenia diverses propietats, però no és fins al segle següent que no tenim referències de l'església. L'any 1033 en el testament que fa Riculfo deixa per a la dedicació de Sant Pau de Riu-sec una unça, (s. *Pauli Riosicco*). Hi ha un altre document del segle XVIII que és una còpia de l'acta de consagració del temple de l'any 1054. En aquest document es delimita el terme de Sant Pau, així com també es defineix un espai de sagrera, com era usual en aquests actes.

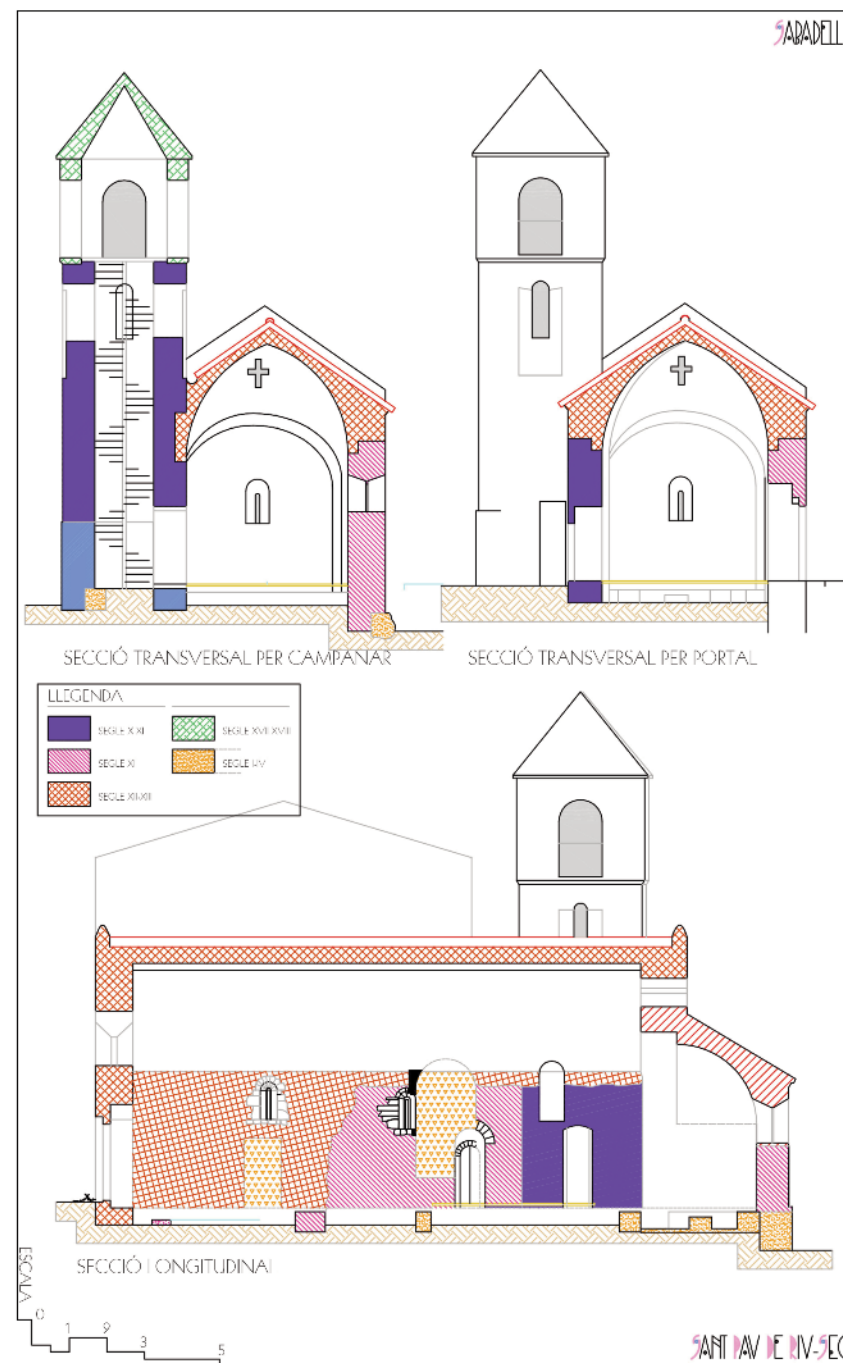
L'any 1143 Sant Pau és donat per Ramon Berenguer IV a l'orde del Temple i quan aquest fou dissolt, el 1307, va passar als hospitalers de Sant Joan

SANT PAU DE RIU-SEC. Vista general de l'església i de la rectoria.

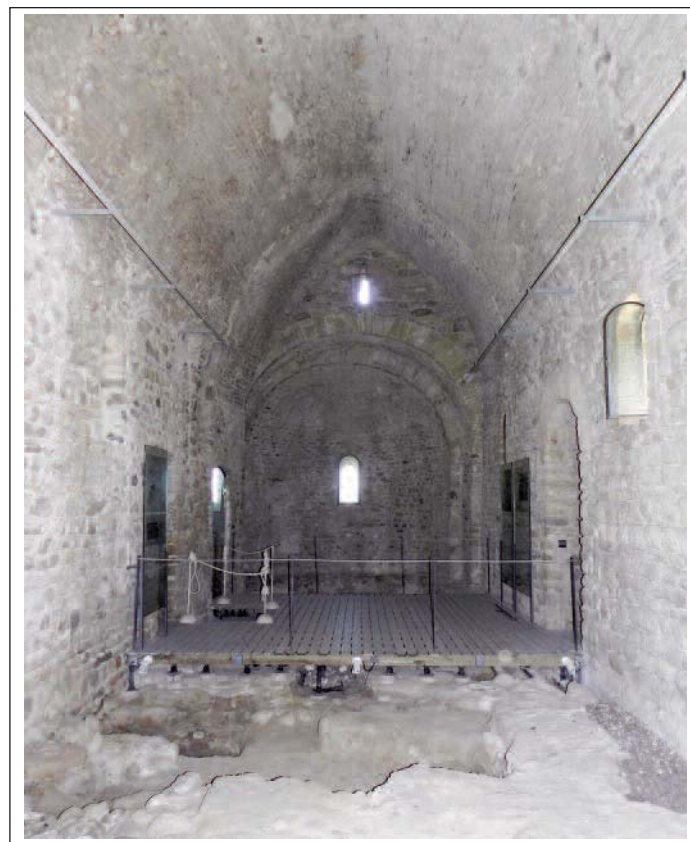
1250

1255

El campanar és una torre de base quadrada, la qual comparteix el costat de migjorn amb el mur de tramuntana de l'església. Té dues plantes i se situa al final de la nau en contacte amb l'absis. Aquesta torre té un lleuger gir a partir de l'alçada d'uns dos metres, respecte la part inferior que ens indica una construcció en dues etapes amb correcció de l'orientació. A la planta de les campanes, hi torna a haver un altre canvi remarcable, en aquest cas, però, és un augment de les dimensions dels costats per adaptar-los a les mesures de la cornisa de biaix dret que separa aquesta planta de la inferior, a més a més de reduir considerablement la gruixària dels murs.

Pel costat de fora de l'absis, hi podem observar tres aparells diferents: el primer el trobem en el sòcol, el qual és de pedra gran i poc treballada, disposada en filades horitzontals; a sobre hi continua el segon, on les pedres tenen la mida una mica més petita i allargada, disposades en filades desiguals i, finalment, el tercer es troba des d'on acaben les lesenes fins a la coberta, i té un aparell molt regular. A l'extrem de tramuntana, s'hi observa una reconstrucció amb un aparell molt irregular que continua pel tram de nau fins al campanar. Aquestes zones es corresponen amb la zona de la corba tancada de dins.

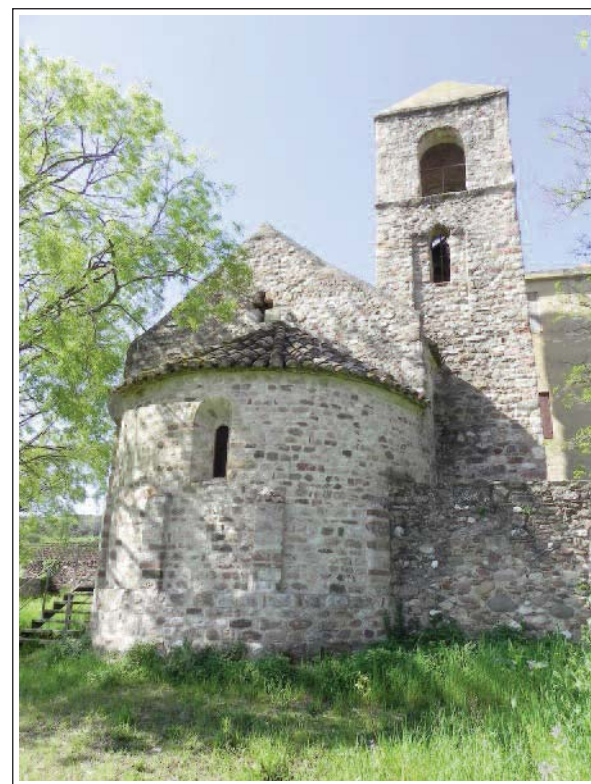
SANT PAU DE RIU-SEC. Absis i principi de la nau, amb la volta apuntada.

L'aparell de la part baixa del campanar és molt semblant al que hem descrit en el paràgraf

de Jerusalem. Amb tot Sant Pau de Riu-sec passà a dependre de Sabadell el 1325, però no és fins l'any 1471 que la quadra de Sant Pau és incorporada a Sabadell pel rei Joan II.

Fins al segle XVIII no té grans moviments, moment en què es construeix el cor i es fa una obertura des del campanar per posar la trona i és a finals d'aquest segle quan es construeix la rectoria.

El 1851 la parròquia és suprimida i és unida a Sant Feliu i el 1868 el bisbe de Barcelona mana traslladar tots els objectes litúrgics, ornaments, etc., a la parròquia de la Puríssima que acabava de crear-se i era situada a la capella de la casa de Caritat.

SANT PAU DE RIU-SEC. Absis i campanar. Podem observar a l'absis l'aparell de les diferents repeses.

El 1900 l'església i la rectoria passaren a mans privades.

L'església de Sant Pau de Riu-sec és un edifici d'una sola nau, de planta rectangular, capçada a llevant per un absis de planta semicircular. Té adossat al costat de tramuntana un campanar de torre de base quadrada.

La nau és força llarga, fa 13,50 m i d'ampla 4,30 m, és coberta per una volta de canó seguit amb el perfil apuntat que li dona una alçada de 6.5 m.

L'absis que encapçala aquesta nau té una amplada de 4,10 m i es cobreix amb una volta de quart d'esfera.

És un edifici senzill amb murs llisos sense cap ornamentació, només l'absis mostra unes restes que ens poden indicar haver tingut una decoració llombarda a l'exterior, constituïda per un sòcol i les arrencades de cinc

SANT PAU DE RIU-SEC. Finestra geminada fora de lloc, o no?

SANT PAU DE RIU-SEC. Detall de la banqueta semicircular i del pilar, també circular, de dins l'espai de l'absis.

lesenes que s'eleva fins a la meitat, més o menys, de l'alçada de l'absis, tot i que una sexta, la que s'adossa a la nau pel costat de migjorn, es conserva sencera, però sense cap senyal de la corresponent arcuació cega. Aquesta ornamentació dividia el mur cilíndric de l'absis en cinc plafons, actualment inacabats. El mur cilíndric és coronat per una motllura de biaix dret.

L'absis té una construcció poc ortodoxa: si pel costat exterior presenta la planta d'un semicircle força regular, pel de dins aquesta regularitat es perd en el costat de tramuntana on es força la curvatura interior de l'absis per connectar-lo amb la nau, ja que té un desplaçament 42 cm cap a tramuntana que li fa superar l'amplada de 4,30 m de la nau. Aquest desplaçament li ve donat perquè, pel costat de migjorn, la connexió es realitza mitjançant un doble plec que defineix un arc intermedi entre la nau i l'absis. Aquest arc s'inicia per la banda de migjorn, amb el doble plec i es fon amb el mur corbat en arribar al costat de tramuntana.

